

LEXNOVA NYHETER

HD tillåter distansförsäljning av alkohol till Sverige

Publicerad
07 JUL 2023

Det danska bolaget Winefinder ApS, och dess svenska moderbolag Winefinder AB, har inte bedrivit detaljhandel i strid med alkohollagen. Någon uttrycklig regel som tillåter distansförsäljning har visserligen aldrig införts, men det framgår av förarbetena att det vid tillåten privatinförsel saknar betydelse om den bakomliggande transaktionen är en distansförsäljning.

År 2019 väckte Systembolaget talan mot Winefinder ApS och Winefinder AB. Winefinder ApS är ett danskt bolag som bland annat säljer vin till konsumenter i Sverige. Bolaget ägs helt av det svenska bolaget Winefinder AB.

Systembolaget yrkade att bolagen vid vite skulle förbjudas att marknadsföra alkoholhaltiga drycker till konsumenter i Sverige, eftersom marknadsföringen strider mot detaljhandelsmonopolet enligt alkohollagen.

Patent- och marknadsdomstolen bedömde att Winefinderbolagens verksamhet innebär detaljhandel med alkoholdrycker i Sverige. Domstolen ansåg därvid att bolagen erbjuder konsumenter i Sverige alkoholdrycker genom ett helhetserbjudande som innefattar beställning av alkoholdrycker på Winefinders webbplats och hemleverans med en transportör som är anlitad av Winefinder.

Utöver detta fann domstolen att Winefinders verksamhet har en mycket nära anknytning till Sverige.

Domstolen kom vidare fram till att Winefinder har marknadsfört sin tjänst i Sverige, främst genom Winefinders webbplats, men även på andra näringsidkares webbplatser, på Instagram, Twitter och Facebook, i MatHems tidning, via e-post och sms samt på produktkartonger vid leverans.

Eftersom det enligt alkohollagen endast är detaljhandelsmonopolet Systembolaget som får bedriva detaljhandel i Sverige stod Winefinders verksamhet i strid med alkohollagen enligt den så kallade svarta listan. Därför var Winefinders marknadsföring vilseledande och otillbörlig enligt alkohollagen och marknadsföringslagen.

Domstolen fann att förbud skulle meddelas båda Winefinderbolagen. Vitet bestämdes till en miljon kronor.

Patent- och marknadsöverdomstolens fann, till skillnad från Patent- och marknadsdomstolen, att det inte var visat att Winefinderbolagen har bedrivit försäljning i Sverige av alkoholdrycker till konsument i strid med alkohollagen. Det fanns därmed ingen möjlighet att begränsa den fria rörligheten för den försäljning som Winefinder ApS riktat mot svenska konsumenter. Det innebar i sin tur att det redan av detta skäl inte heller fanns förutsättningar för att, på sätt som Systembolaget yrkat, vidta någon marknadsföringsrättslig åtgärd mot Winefinderbolagen. Överklagandet bifölls alltså.

Högsta domstolen, HD, fastställer nu Patent- och marknadsöverdomstolens domslut.

Detaljhandelsmonopolet regleras huvudsakligen i 3 kap. 1 § och 5 kap. 1 och 2 §§ alkohollagen. Där anges att detaljhandel av bland annat vin och starköl som bedrivs av annan än Systembolaget - utan att det föreskrivs någon geografisk begränsning. Någon geografisk begränsning framgår inte heller av förarbetena. Det är dock, enligt HD, uppenbart att regleringen inte avser handel utomlands.

Vad som avses med detaljhandel i Sverige framgår varken av lagtext eller förarbeten. Utifrån ändamålen med alkohollagen att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar - skulle monopolet omfatta all försäljning på den svenska marknaden. Enligt domstolen går det dock inte bara att kolla på lagens ändamål vid bestämmandet av den geografiska omfattningen, utan även alkohollagens allmänna uppbyggnad och särskilt de typer av införsel som är tillåtna bör beaktas.

För tillåten privatinförsel från annat land enligt 4 kap. 4 § andra stycket 7 alkohollagen krävs att transporten utförs av en oberoende transportör mellan säljaren i utlandet och konsumenten i Sverige. Om det är säljaren själv som för in alkoholdrycken i landet är införseln inte tillåten.

I samband med att bestämmelsens om privatinförsel infördes år 2008, vilket skedde efter att Sverige fällts i EU-domstolen, övervägdes om även en möjlighet till distansförsäljning skulle införas när en utländsk säljare anordnar transporten. Någon sådan regel infördes aldrig men i författningskommentaren framhölls det för privatinförsel saknar betydelse om den bakomliggande transaktionen är en distansförsäljning.

Förarbetena, framhåller HD, bygger alltså på förutsättningen att reglerna om privatinförsel leder till att köp via distansförsäljning i princip är tillåtet. En logisk konsekvens av detta är att den motsvarande försäljningen inte samtidigt kan anses utgöra detaljhandel i strid med alkohollagen, utan är därmed tillåten.

Alla former av distansförsäljning är dock inte tillåtna. Utan det måste bland annat krävas att säljaren inte är etablerad i Sverige, att försäljningsverksamheten inte äger rum i Sverige och att det inte rör sig om ett konstlat upplägg som inte återspeglar de rätta förhållandena.

Enligt HD visar utredningen att det är Winefinder ApS som genom e-handel säljer vin till konsument i Sverige. Bolaget är etablerat i Danmark och vinet levereras till Sverige av en transportör som det danska bolaget anlitar. Det danska bolaget köper in tjänster avseende bland annat ekonomi, it och kundtjänst av det svenska moderbolaget, men utredningen visar inte att någon försäljningsverksamhet har ägt rum på plats i Sverige.

Mot den bakgrunden finner HD att den ifrågasatta försäljningen är tillåten.

Referenten tillägger för egen del att den svenska alkoholregleringen successivt har liberaliserats på

grund av Sveriges unionsrättsliga förpliktelser. Han beskriver de EU-domstolsdomar som berör Sveriges alkoholregler och diskuterar huruvida monopolet ska prövas mot föredragets bestämmelse om handelsmonopol eller mot bestämmelsen om kvantitativa importrestriktioner.

Karl Engstrand

Instans: Högsta domstolen

Rättsområden: [Konkurrensrätt](#), [Fri rörlighet](#), [Hälso- och sjukvårdsrätt](#), [Marknadsrätt](#), [Övrig offentlig rätt](#), [Tillstånd och tillsyn](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter